

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра соціальних структур та соціальних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

для студентів

галузь знань 05 - соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 - соціологія
освітній рівень бакалавр
освітня програма Соціологія
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20 /20__
Семестр 7
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладач: асист. Володимир ШЕЛУХІН

Пролонговано: на 20 /20__ н.р. () « » 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)
на 20 /20__ н.р. () « » 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник:
Володимир ШЕЛУХІН, асистент кафедри соціальних структур та соціальних відносин, кандидат соціологічних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
зав. кафедри соціальних структур та соціальних відносин Олег МАЗУРИК
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 12 від «28» серпня 2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «29» липня 2022 року №8

Голова науково-методичної комісії Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – сформувати знання про явище людського капіталу як ресурсу у економічних – зокрема, трудових – відносинах, концептуальні підходи до його аналізу, теоретичні моделі та інструментарій для оцінки його обсягу, передумов генерування й ресурсної конвертації.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. **Знати:**
 - основні методи збору даних в соціології, теоретичні стратегії аналізу зайнятості та ринку праці, базові підстави соціоструктурного аналізу.
2. **Вміти:**
 - здійснювати пошук, обробку та презентацію соціальної інформації;
 - порівнювати та узагальнювати результати різних соціологічних досліджень.
3. **Володіти елементарними навичками:**
 - індивідуальної та групової роботи, публічної дискусії, критичного аналізу фахової літератури.

3. Анотація навчальної дисципліни: навчальна дисципліна «Соціологічне оцінювання людського капіталу» відноситься до дисциплін вільного вибору студента (блок «Соціальна аналітика») і спрямована на вивчення ресурсних параметрів людського капіталу, концептуальних стратегій їх аналізу та дослідницького інструментарію з оцінювання.

4. Завдання (навчальні цілі):

- формування концептуального розуміння людського капіталу;
- ознайомлення зі змістом сучасних концептуальних стратегій з аналізу людського капіталу;
- розуміння ресурсних вимірів людського капіталу та способів їх вимірювання.

Що спрямовано на формування таких компетентностей:

- здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації (СК06);
- здатність здійснювати соціологічний аналіз соціальних структур і процесів на мікро-, мезо- та макрорівні (СК10).

5. Результати навчання за дисципліною:

Код	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)	Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
	Результат навчання			
1.1	Розуміння етично прийнятних перспектив інвестицій у людський капітал	Практичні, самостійна робота	Усні відповіді, творчий проект, контрольна робота	50
2.1	Вміння пропонувати дієві управлінські рішення проблем у царинах керування людськими ресурсами, аргументувати їх необхідність	Лекції, практичні заняття	Усні відповіді, творчий проект, контрольна робота	50

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання:

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)	
	1.1	2.1
Застосовувати інструментарій соціологічної науки в дослідженні різних сфер суспільного життя РН13	+	
Володіти навичками соціологічного аналізу соціальних проблем та соціологічного обґрунтування рішень їхнього регулювання РН20		+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. усні відповіді на практичних заняттях, РН 1.1, 2.1 – 45 / 27 балів.
2. творчий проєкт, РН 1.1, 2.1 – 30/ 18 балів.
3. контрольна робота, РН 1.1, РН 2.1 – 25 / 15 балів.

- підсумкове оцінювання: залік на основі виконання перелічених форм семестрової роботи з оцінками не нижче мінімальних за конкретні форми роботи.

Якщо студент набрав менше за критично-розрахунковий мінімум у 60 балів, необхідно відпрацювати пропущені заняття в усній та/або письмовій формі (за вибором викладача).

7.2 Організація оцінювання:

1. Усні відповіді на практичних заняттях оцінюються по факту проведення, бали накопичуються протягом семестру.
2. Творчий проєкт виконується протягом тем 1-7 в рамках самостійної роботи.
3. Контрольна робота виконується протягом тем 8-10 в рамках самостійної роботи.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№ п/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		лекції	практичні заняття	СР
1. Людський капітал: концепт, ресурсні виміри та чинники генерування				
1	Людський капітал: концептуалізація та операціональні визначення	2	2	8
2	Ресурсні параметри людського капіталу та чинники його генерування. Людський капітал як адаптивний ресурс (підхід Нельсона-Фелпса)	2	2	8
3	Інвестиції в людський капітал (теорема розділення). Оцінки вигод від інвестицій (модель Мінцера, модель Бен-Пората)	2	2	8
4	Соціоструктурні обмеження для інвестицій (інституційні бар'єри, стратифікаційні параметри суспільства, тип економіки та глобальна економічна кон'юнктура, нормативний тиск)	2	2	8
5	Людський капітал, економічний розвиток та продуктивність. Міжнародні порівняльні дослідження людського капіталу. Суперечливі транс-історичні тренди зв'язку людського капіталу та добробуту	2	2	8
6	Людський капітал на мікрорівні соціальних відносин (сім'я, школа, фірма). Дослідницькі кейси з оцінювання людського капіталу	2	2	8
7	Технології управління людським капіталом як складова політики добробуту	2	4	6
2. Оцінювання людського капіталу на макро- та мікрорівнях соціальної структури				
8	Ефективність накопичення людського капіталу на національному рівні	2	4	6
9	Якість людського капіталу	2	2	8
10	Ідентифікація ефектів людського капіталу у контексті трудових відносин на мікрорівні: інвестиційна віддача людського ресурсу (HR ROI), коефіцієнт флуктуації (Fluctuation rate), робоча продуктивність (labor productivity)	2	2	8
Всього.		20	24	76

Загальний обсяг 120 год. в тому числі:

Лекції – 20 год.

Практичні – 24 год.

Самостійна робота - 76 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

- Гізело О. Інвестиції в людський капітал як умова соціального розвитку України / О. Гізело // Економіка праці та проблеми зайнятості. – 2015. – №1. – С. 11-14.
- Патнем Р. Гра в кеглі наодинці: занепад соціального капіталу Америки / Р. Патнем/ пер. з англ. О. Фешовець // Незалежний культурологічний часопис І. – 2001. – №21. – С. 30-46.
- Рахманов О. Економічні чинники солідарності, колективних дій та конформізму в робітничому середовищі України / О. Рахманов // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Соціологія. – 2015. – №1(6). – С. 49-54.
- Шангіна Л. Людський капітал українського середнього класу та умови його відтворення / Л. Шангіна // Середній клас в Україні: уявлення і реалії. – К.: Центр Разумкова, Видавництво «Заповіт», 2016. – С. 69-144.

Додаткова:

- Acemoglu D., Angrist J. How Large are Human-Capital Externalities? Evidence from Compulsory-Schooling Laws / D. Acemoglu, J. Angrist // NBER Working Paper No.11054. – 2000. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/chapters/c11054.pdf>
- Acemoglu D., Autor D. Introduction to Human Capital Investments / D. Acemoglu, D. Autor / Lectures in Labor Economics / Рукопис. – р. 3-68. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://economics.mit.edu/files/4689>
- Acemoglu D., Gallego F., Robinson J. Institutions, Human Capital, and Development / D. Acemoglu, F. Gallego, J. Robinson // Annual Review of Economics. – 2014. – Vol. 6. – p. 875-912.
- Acemoglu D., Johnson S. Disease and Development: The Effect of Life Expectancy on Economic Growth / D. Acemoglu, S. Johnson // NBER Working Paper No.12269. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w12269>
- Angrist N., Djankov S., Goldberg P., Patrinos H. Measuring Human Capital Using Learning Data // Nature. – [Електронний ресурс] – Режим доступу/ <https://www.nature.com/articles/s41586-021-03323-7>
- Ashraf Q. H., Lester A., Weil D. N. When Does Improving Health Raise GDP? / Q. H. Ashraf, A. Lester, D. N. Weil // NBER Working Paper No.14449. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w14449>
- Becker G. Human Capital Revisited / G. Becker // Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis with Special Reference to Education (3rd Edition). – Chicago: The University of Chicago Press, 1993. – p. 15-28.
- Becker G. Investment in Human Capital: Effects on Earnings / G. Becker / Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. – Cambridge: NBER, 1975. – p. 13-44.
- Becker G. Lectures on Human Capital / G. Becker. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.youtube.com/playlist?list=PL9334868E7A821E2A>
- Becker G., Philipson T. J., Soares R. R. The Quantity and Quality of Life and the Evolution of World Inequality / G. Becker, T. J. Philipson, R. R. Soares // NBER Working Paper No.9765. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w9765.pdf>
- Ben-Porath Y. The Production of Human Capital over Time/ Y. Ben-Porath // Education, Income, and Human Capital / Ed. by W. Lee Hansen. – NBER – p. 129-154. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nber.org/chapters/c3278.pdf>
- Bloom D. E., Canning D., Sevilla J. The Effect of Health on Economic Growth: Theory and Evidence / D. E. Bloom, D. Canning, J. Sevilla // NBER Working Paper No. 8587. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w8587.pdf>
- Coughlan A. The Essential Guide to Human Capital Management and Measurement / A. Coughlan. – Dublin: IBEC, 2013. – 46 p. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: [https://www.ibec.ie/IBEC/ES.nsf/vPages/HR_best_practice-ibec-essential-guides-to-hr-best-practice/\\$file/ibec+essential+guide+to+human+capital+management.pdf](https://www.ibec.ie/IBEC/ES.nsf/vPages/HR_best_practice-ibec-essential-guides-to-hr-best-practice/$file/ibec+essential+guide+to+human+capital+management.pdf)
- Cunha F., Heckman J. Investing in Our Young People / F. Cunha, J. Heckman // NBER Working Paper No.16201. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w16201>
- Governance / J. Roberts, E. Van den Steen // Stanford GSB Working Paper No. 1631. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=230019
- Guide on Measuring of Human Capital. – UNO. – [Електронний ресурс]. – / Режим доступу: https://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/consultationDocs/HumanCapitalGuide_web.pdf
- Hanushek E., Kim D. Schooling, Labor Force Quality, and Economic Growth / E. Hanushek, D. Kim // NBER Working Paper No.5399. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w5399.pdf>
- Heckman J. Skill Formation and the Economics of Investing in Disadvantaged Children // Science. – Vol. 312. – p. 1900-1902/ http://jenni.uchicago.edu/papers/Heckman_Science_v312_2006.pdf
- Heckman J., Carneiro P. Human Capital Policy / J. Heckman, P. Carneiro // NBER Working Paper No.9495. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nber.org/papers/w9495.pdf>

20. Human Capital Theory and Economic Policy / G. Becker, C. Goldin, K. Murphy: Discussion. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=S4zFDe6IYY4>
21. Jones B. F. The Knowledge Trap: Human Capital and Development Reconsidered / B. F. Jones // NBER Working Paper No. 14138. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.nber.org/papers/w14138.pdf>
22. Lazear E. Demographics and Entrepreneurship: Becker's Human Capital and Fertility Economics Applied / E. Lazear. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.youtube.com/watch?v=DBmnmAX8vaA>
23. Majcrova R. Measuring of the Human Resource Effectiveness / R. Majcrova // Human Resources Management and Ergonomics. – №2. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: https://frcatel.fri.uniza.sk/hrmc/files/2008/2008_2_04.pdf
24. Mincer J. The Production of Human Capital and the Life Cycle of Earnings: Variations on a Theme / J. Mincer // Journal of Labor Economics. – 1997. – Vol. 15, №1. – p. S26-S47.
25. Mincer J., Polachek S. Family Investments in Human Capital: Earnings of Women / J. Mincer, Polachek S. // Journal of Political Economy. – 1974. – № 82. – p. 76–108.
26. Murphy K. Human Capital Investment, Inequality, and Growth / K. Murphy. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.youtube.com/watch?v=KevV_A6N-6o
27. Nelson R. R., Phelps E. Investment in Humans, Technological Diffusion, and Economic Growth / R. R. Nelson, E. Phelps // The American Economic Review. – 1966. – Vol. 56, №1/2. – p. 69-75.
28. Rauch J. Productivity Gains From Geographic Concentration of human Capital: Evidence From the Cities / J. Rauch // NBER Working Paper No.3905. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.nber.org/papers/w3905.pdf>
29. Roberts J., Van den Steen E. Shareholder Interests, Human Capital Investment and Corporate
30. Robinson D., Hooker H., Mercer M. Human Capital Measurement: Approaches, Issues and Case Studies / D. Robinson, H. Hooker, M. Mercer // Institute for Employment Studies. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.employment-studies.co.uk/system/files/resources/files/454.pdf>
31. Romer P. Human Capital And Growth: Theory and Evidence / P. Romer // NBER Working Paper No.3173. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.nber.org/papers/w3173.pdf>
32. The Global Human Capital Report 2017. – [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.weforum.org/reports/the-global-human-capital-report-2017>
33. The Human Capital Index // World Economic Forum: The Global Human Capital Report 2013. – p. 3-33 – [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www3.weforum.org/docs/HCR/2013/HCR_Part1_2013.pdf